

ger hoe duidelijker dat de geschiedenis zich herhaalt en ook al riepen we dat we het nooit meer zouden toelaten, dat hun enige misdaad die ze begaan hebben is dat ze jood, ik bedoel moslim zijn. Laat de fascistten hun gang gaan, want we hebben het zo gewild. Dàt tonen we.

Het overkomt ons niet dat Frankrijk haar kernproeven herhaalt. Dat willen we, zoals we het willen dat Belgische en Nederlandse fabrieken wapens, mijnen en hoogwaardige technische onderdelen voor de wapenindustrie produceren, want hebben we ooit tegen Hollandse Signaal-apparaten of Belgische FN-geveren geprotesteerd?

Het overkomt ons niet dat de televisie zoveel pulp produceert, want dat willen we: spelletjes, nieuwtjes, verhaaltjes. Geen analyses, onthullingen, ideeën. We willen slapen omdat we moe zijn van alle ellende.

Het overkomt ons niet dat we geen meningen meer hebben en – zo we die al debiteren – weigeren de consequenties ervan te dragen, want dat willen we: neuzelen, borrelpraat, onszelf horen praten en alles heel erg vinden om daar dan weer ziek van te worden, machteloos zelfs, teneinde over een alibi te beschikken om niks te hoeven doen.

Het overkomt ons niet dat een derde van de wereldbevolking, meer dan 1.500.000.000 mensen, *onder* de armoedegrens leeft, want dat willen we, zolang we niet willen delen. Enkele tiende procenten van het Bruto Nationaal Produkt zijn al onderwerp van discussie en dan nog moet een belangrijk deel daarvan in het 'donorland' besteed worden.

Het overkomt ons niet dat politici als Frits Bolkestein en Filip Dewinter (ik gooi ook zo maar eens wat namen op een hoop, Bolkestein) de politieke agenda bepalen met hun op gezond verstand en gezond eigenbelang gebaseerde standpunten. Dat willen we, want we verzetten ons niet. We vergapen ons

hoogstens aan onze eigen verbazing over zoveel politieke arrogantie. Die natuurlijk geen echte verbazing is, daarom vergapen we ons er ook aan, maar integendeel instemming met hun standpunten. Hun politieke tegenstanders bedienen zich van een diplomatiek tegensputteren of gespeelde verontwaardiging maar ontberen krachtige nieuwe ideeën over de toekomst van de wereld.

Het overkomt ons niet dat de kunsten niets meer te vertellen hebben. Dat willen we zolang we genoeg nemen met het verzorgen van de ontspannende, decoratieve franje voor de gespeelde vermoeidheid van de rijken.

Dit alles willen we zolang we ons niet verzetten, zolang we niet wensen te kiezen en de consequenties van die keuzes wensen te dragen. Dat wil zeggen dat die uit ons handelen blijken. Maar helaas, de wereld is te groot en wij zijn te klein, wij verkeren in meelijwekkende toestand. We zouden wel willen, maar we kunnen niet. An me hoela. Dit alles en nog veel meer overkomt ons evenmin als de dagelijkse kilometers file op onze autowegen. Ook die willen we. Ook al doen we alsof dit 'onheil' ons overkomt als het weer. Toneelspelers zijn we. We doen alsof we het allemaal niet zo gewild hebben, terwijl we weten dat het tegendeel waar is. Het publiek is zelf professionele acteur geworden. De toeschouwer is niet langer op zoek naar de waarheid, maar hult zich in de schijngestalte van machteloosheid en gaat schuil achter een wolk van zelfbeklag. Zelfbedrog op de vlucht daarvoor. Oedipus en Hamlet zijn nog springlevend. We hebben er niets van geleerd. Integendeel. We zijn behendige vluchtters geworden, elke confrontatie vermijdend. En daarom mag die confrontatie terug naar af. Want schijn/doen alsof aan beide kanten van het podium heffen elkaar op. Vanaf nu kan alleen nog de waar-

heid van het podium klinken. Weg met de illusie, de metaforen, hyperbolen, paradoxen. Het toneel maakt een draai van 180 graden. Van de acteur die doet alsof hij meent wat hij zegt naar de acteur die meent wat hij zegt. Opdat het toneel weer, net als de muzikants, diepe wonden reinigt. Opdat het toneel weer onthult. Maar daartoe moet het zelf naakt worden, ontveld. Zich ontdoen van zijn traditionele verpakking en nieuwe vormen zoeken die alleen nog de confrontatie met de schijn dienen.

Op het nieuwe toneel heeft de schijn al zijn verschijning afgedaan.

De lat ligt hoog. Het toneel is aan een grondige vernieuwing toe. Die moet ontwikkeld worden. Eenieder die daaraan mee wil doen melde zich.

Met dank aan Schopenhauer
Jan Ritsema
